

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Viure sense por de viure

PERFIL

TOT I QUE HA PUBLICAT UNA DESENA DE LLIBRES, MONTSE BARDERI (SABADELL, 1969) HA GUANYAT POPULARITAT A PARTIR DEL 2019, AMB 'LA MEMÒRIA DE L'AIGUA', QUE VA ACONSEGUIR EL PREMI PRUDENCI BERTRANA

M. ÀNGELS CABRÉ

En principi, el protagonista de *La vida autèntica*, la darrera novel·la de la sabadellenca Montse Barderi, és un home i es diu Oliver Bou. Autor de *bestsellers* policíacs, surt als mitjans i té prestigi. Gras i descuidat, se sent molt sol. «Escriu perquè m'estimin», vaig arribar a pensar, com han dit tantes vegades, i apuntava a part de la veritat». Tranquil·lament instal·lat en la seva vida tranquil·la, l'encàrrec d'un company d'escola el porta a escriure unes cartes d'amor que signarà aquell, que és el contrari que ell: un triomfador de gimnàs, propietari d'una vida hedonista i de luxoses segones residències. En acceptar l'envit, l'Oliver no sap que l'objecte de desig de l'altre esdevindrà el seu propi objecte de desig. La

destinatària de les missives es diu Roxana i té totes les qualitats d'una bona editora. Era "l'editora més temuda i valorada del territori", ens diu l'autora. Publica llibres en edicions limitades i els mesura seguint criteris com ara les forces de tensió i l'equilibri entre la inspiració i l'ofici de qui els signa. A primer cop d'ull, no sembla gaire destinada a embolicar-se amb un triomfador de manual, però ho fa perquè per un cop vol experimentar la vida fàcil: bon sexe, que la portin a sopar a llocs cars sense massa gravidesa intel·lectual en la conversa, etc. Una parella sense complicacions, això és el que vol la Roxana.

Jugar a tres bandes

Resulta, però, que la Roxana es diu gens casualment com l'estimada de *Cyrano de Bergerac*, el drama de Rostand. Oliver no té un gran nas però sí molts quilos de més, detall en principi poc atractiu per a la dama; mentre al company d'escola -Pere Romeu- li passa com al Christian, el soldat del qual la Roxana del segle XIX -en realitat Roxane- està encaterinada. El joc de les cartes és exactament el mateix en les dues trames, un joc a tres on el lleig és el que escriu i el guapo el que s'emporta la dama. Hem de dir que Barderi trufa les pàgines de la seva novel·la de cites cultes -de Sèneca a Pere Quart- i de referències igualment cultes no gaire amagades -"un desamor sense casa"...-, per la qual cosa no ens estranya aquest homenatge descarat. D'entre les autores de la seva generació i cap avall, és ella la que eleva els seus llibres amb reflexions de caràcter filosòfic que evidencien la seva formació i la distingeixen. A cadascú el que és seu.



LA VIDA AUTÈNTICA
MONTSE BARDERI
COLUMNA
284 PÀG. / 19 €

"Arriba un moment que tothom decideix ser qui vol ser", diu la gran Marguerite Yourcenar en una de les cites que encapçalen el text, i la Roxana editora es debat entre el que creu que vol i el que realment vol. No explicar cap a on s'inclina la balança d'aquesta recerca de la vida autèntica, perquè el final no s'ha d'explicar mai en una ressenya.

Barderi va guanyar el Premi Prudenci Bertrana 2019 amb la novel·la *La memòria de l'aigua*, on desplegava les peripècies de tres generacions (àvia, mare i filla), tal com feia Montserrat Roig a *Ramona, adieu*. Ara se serveix dels capítols breus titulats que va fer servir Marçal a *La passió segons Renée Vivien*, la seva única novel·la. Aquest són els referents de Barderi, les seves mestres literàries, autores que van donar veu a les dones.

No és estrany que a mesura que avança la lectura de *La vida autèntica* el protagonisme d'Oliver Bou vagi fent-se fonent en benefici de la Roxana, que ens passa a interessar molt més en les seves forteses i les seves febleses, a banda d'endinsar-nos en curiositats del món editorial que són una molt bona aportació a l'argument i, de fet, un plus. Tanca el llibre, tenim la sensació que era sobre ella sobre qui volia l'autora parlar realment. Admeto que potser vaig errada, tot i que intueixo que ara mateix hi ha un munt d'editors i editores dient a les seves autores que no s'encasellin, que el feminisme passarà de moda. Des d'on s'escriu? No és el mateix escriure amb ulls de dona que des d'uns altres ulls. O sigui que des d'aquí animo les autores a no tenir por a encasellar-se. Ells segueixen amb els seus *alter egos* i ningú diu res. ♦♦

ELS REFERENTS DE MONTSE BARDERI SÓN MONTSE RUIZ, MARIAMERCÈ MARÇAL, AUTORES QUE VAN DONAR VEU A LES DONES ALS SEUS LLIBRES



FRANCESC MELCION

Assumir la llibertat

JORDI LLAVINA

El Jonàs d'Adrià Pujol Cruells viu, de petit, una experiència no gaire edificant -de signe invers a la del llibre de l'*Antic Testament*-: agafa un peixet de la peixera de casa i el reté a la mà fins que l'animal deixa de bellugar. D'aquella època recorda dos dels llocs on ha dormit millor: a la falda de sa mare i al maletger del cotxe familiar. Com a treball final de carrera, ha presentat un videojoc basat en *Moby Dick*. A banda això, i algun episodi immersiu de fabulació matrimonial, no sembla pas que hi hagi gaires més afinitats entre el protagonista de la novel·la i la rebel figura bíblica. El Jonàs pujolià és un

expert en videojocs -que determinen, en bona part, la seva visió del món-; casat i emmainadat, fa classes en una acadèmia de Figueres i no recorda si ha escanyat una dona en un parc públic. No es mostra gens partidari de la *realitat immersiva*.

Hi ha un detall molt bo que mostra la distància entre el món d'on prové el protagonista, nascut a Argelers a la primeria dels setanta, i el que decideix, ell mateix, d'habitar: la badiella. Al poble, quan neix una criatura, es penja el cordó umbilical a la porta de casa per tal que els veïns sàpiguen que allà dins hi ha no vetat. "Jonàs creu que un dels seus trets definitoris passa pels llocs on ha dormit i, de sobrepuig, per la gent amb qui ha dormit": la idea és poderosa, i, a diferència de la de la badi-

ella -que funciona com a detall inaugural-, aquesta altra estructura tota la història i serveix per titular el llibre amb un octosíl·lab perfecte. A més, el relat d'aquestes vicissituds ocupa, sobretot, la part central de l'obra: en 160 pàgines hi ha el gruix de la novel·la, totes les idees -que són moltes- que desplega l'autor amb el seu to sorneguer. S'hi exposa, per exemple, qui juga amb qui en les societats occidentals actuals, quina coartada representen els videojocs per a la violència gratuïta, què constitueix la dictadura de l'algorisme, quina quimera no és voler preservar la intimitat en l'era dels ciberatacs, quin és l'abast de la ludificació o gamificació, quin projecte quimèric no és l'anomenat Nou Home (i quines bromes no són la *nova paternitat* i la *nova maternitat*). I la llibertat: aquesta és una novel·la sobre la llibertat individual i la res-



ELS LLOCS ON HA DORMIT JONÀS
ADRIÀ PUJOL CRUELLS
EMPÚRIES
288 PÀG. / 17,50 €

ponsabilitat d'assumir-la fins a les darreres conseqüències.

Tot plegat se'n dona en l'estil original, un punt excessiu, de l'autor: els fluxos varis d'escriptura, l'ebrietat descriptiva, l'aiguabarreig de veus narratives. No puc combregar amb moltes de les solucions lingüístiques del llibre, que miren de reproduir la parla col·loquial. Tampoc no m'acaba de convèncer el disseny estructural de la novel·la, alguns dels elements de la qual em semblen innecessàriament allargassats. L'afirmació inicial: "Jonàs va escanyar una dona en un parc de la part alta" -afirmació que el desenvolupament de la història presentarà com un dubte- no es resoldrà fins al desenllaç, cíclic. La idea de tenir diverses vides, com en els videojocs, acabarà xocant frontalment amb la realitat de Jonàs Girondí. Una novel·la lúcida i desesperança. ♦♦